

НАТАЛИЈА А. НАРОЧНИЦКА

ЈУГОСЛАВИЈА И РУСИЈА НА ПРАГУ ТРЕЋЕГ МИЛЕНИЈУМА

Драма Југославије, вољом Божјом, смјештена на размеђу свјетских цивилизација, као у капи воде одсликава све противрјечности овога свијета, ове епохе и нације.

То је васељенско сударање Добра и Зла у есхатолошкој борби антихришћанских сила са православљем. То је права манифестација исконског потцјењивања "источних варвара" које проистиче из културно-историјске свијести Европе, још од Херодота и Есхилових "Персијанаца", а пренесено је на супарнички ниво у хришћанској историји (Византију и њене наследице). То је геополитичка и духовна дилема "Русија и Европа", а и жалостан резултат супарништва два једнака антихришћанска рационалистичка пројекта земаљског раја без Бога – марксистичког и либералног. То је, управо, наслеђе конкретних догађаја безбожног XX вијека – вијека ратова и националних конфликата.

Сада се на просторима ове земље одлучује о путевима свјетске историје. Зато је Југославија, коју је почетком 90-их година издала Русија, раскомадана и згажена од стране Запада, постала као никада до сада, *велика држава*.

У центру наших размишљања и покајања требало би да буду наше домовине, али не држава као политичка земаљска институција, увијек грешна и несавршена, већ домовина као вјечни дар који нам је повјерен ради сталног историјског битисања у којем су неизбјежни гријеси и порази. И управо заборављање такве домовине, у заносу критичке државе, доводило је до националних катастрофа наших народа. У страху да не изневјеримо своје либералне или марксистичке догме, ми губимо народни дух и, не по први пут, у XX вијеку издајемо своје домовине. Али по ријечима Карамзина "народни дух представља моралну

снагу државе која је као и физичка снага неопходна за њену јачину".

Али историја не прашта самоиздају. Бољшевици су се потрудили да ликвидирају понижену хиљадугодишњу руску историју до 1917. године. Као казна на њих су се окомила "браћа по класи" у непријатељској војној униформи, тако да је 1941. године земља вапила тражећи помоћ за своју издату историју, која је први пут опростила и удахнула дух националног јединства. Неки "бољшевици–либерали" укинули су нашу историју од 1917. до 1991. године, а у случају Југославије – од 1945. године. Поново се на развалинама наших домовина рађају грандиозни страни, за нас непријатељски геополитички пројекти, који Русе и Србе комадају и на тај начин им одузимају улогу субјекта у свјетској историји. Болне су и пуне горчине ријечи pjesника М. Волошина из 1917. године, које се не односе само на револуционаре, него и на све оне који су због универзалних пројеката жртвовали домовину:

"Са Русијом је свршено. На њеним остацима,
У тој граји и блебетању, ми смо је
Оглодали, пропили, попљували,
На прљавим трговима блатом замазали,
На улицама распродали.
Коме још требају
Земља, републике и слободе?
И Домовину је народ,
На сметлиште као стрвину бацио...
О, Господе! Уништи и сатри нас!
Пошаљи на нас огањ, кугу и канџију!
Њемце са Запада, Монголе са Истока,
Баци нас у ропство поновно и вјечно,
Да би искупили, кротко и понизно
Јудин гријех до Страшнога Суда!"

Данас, на прагу трећег миленијума Христовог рођења, ми – Словени морамо да направимо биланс наших губитака и добитака, да пронађемо узроке наших узлета и падова и, на крају да научимо да не будемо тврдоглави у заблудама прошлости и да се не изругујемо над животима наших очева.

* * *

У вријеме док су "ново мишљење" и реформаторски занос баратали искључиво универзалним категоријама, препуштајући националне интересе заборау, чак и подсмјеху (Волтер, Мабли и Русо испред Француске револуције, а Лењин и Троцки – испред руске Голготе), дотле је остали свијет, о чему свједочи читава историја, са највећим

задовољством користио провјерено *старио мишљење*, цинично присвајајући све од чега се у корист "општељудске" доктрине одричу прозелити.

И док смо се ми опијали раскринкавањем сопствених политичких институција, Запад нас је утјеривао у геополитички резерват, чије су контуре већ брижљиво исцртане : завршно комадање Југославије, зелени исламски коридор преко Балкана, изгон Срба са мора и фрагментација православних Словена у исламско–турској бујици.

Што се тиче Русије – ту је санитарни кордон Балтичко–црноморске уније, одсијецање од Црног мора и византијског простора турско–исламским луком до Кине, који пролазећи преко Кавказа, Татарстана и Поволожја дијели Русију од Каспијског базена и наслања се на Уралски гребен, одвајајући Московију од Сибира и Далеког Истока.

Преживљавање рушења наших држава и свјетске улоге Русије стално нам представљају, искључиво, као преиспитивање система Јалте и Потсдама, као заслужену одмазду за комунизам и његове апетите. Но то је, по ко зна који пут, исказана чудовишна наивност или цинизам. Сада је потпуно јасно да је комунизам један од инструмената опште идеје вијека. Пред–нашим очима, брижљиво замаскирано опраштањем са тоталитаризмом, одвија се пропаст читаве руске историје, катастрофа и фрагментација православних Словена, рушење Јаског и Кучук–Кајнарџијског споразума, Ништацког мира, Измаила, Полтаве и Вјечног мира са Пољском. *То и јесте цијена за мјесто у свјетској олигархији зајадњачке московске и југословенске елије*. У свакидашњем успјеху Рах Америсана је резултат универзалних идеја ХХ вијека о "свјетском братству рада", општеевропском дому и "једнаком свијету". Пошто нас је Запад саблазнио тим универзалним лажним пророчанством и "западњацима" строго скренуо пажњу да је противљење томе – појава "тоталитаризма или фашизма", успјешно је почео да ствара своју "*Свету ајллантску империју*" са балканским границама.

* * *

Балканску трагедију требало би анализирати искључиво на фону панорамског погледа на историју. Како иначе објаснити чињеницу да су на Берлинском конгресу, после руско–турског рата 1876–1878. године, против Русије која је својом крвљу платила независност балканских православних Словена и при томе није узела ни педаљ земље за себе, једини моћни фронт чинили титани западноевропске дипломатије: Андраши Солзбери, Бизмарк, Дизраели? Зашто је општи стратешки циљ западних држава у прошлости и садашњости био и остао: не дозволити да се у стратешком рејону тјеснаца Средоземља формира моћна словенска православна држава са јасно израженим самосталним националним духом?

Зашто су експерименти XX вијека извршени над историјском државношћу православних Словена и зашто је све оно што се догодило у комунистичком периоду са Русима и Србима толико слично? (Растакање националне државности и денационализација под спољним лажним плаштом псеудовеликодржавности). Зашто је рушење руске историјске државности постепено постала и несрећна Срба? Западна стратегија у рушењу Русије и Југославије носи у себи још једну сличност: у своју орбиту усисавала је републике које су се одвојиле, а истовремено је корјеним православним народима, Русима и Србима одрицала право на јединствену државу.

Када су то право затражили Срби у вријеме толико пропагиране "општељудске вриједности", управо на Балкану, на рушевинама раскомадане Југославије дошло је до свеопштег рата. Та чињеница да се против Срба, у унутрашњем конфликту који није угрожавао ниједну од западних држава, под изговором миротвораца и покровитељством САД дигао читав Запад, а исламски свијет је изразио солидарност с босанским Муслиманима (какве нема ни на Блиском Истоку), доводи до закључка да овдје не долази до сукобљавања обичних војно-политичких интереса и савеза, већ до дубоке противрјечности у супердржавним геополитичким и идеолошким тежњама. На поствизантијским просторима сукобљавају се цивилизације: православна, латинска и исламска.

Сугеришући нам да смо ми варвари и да треба да нестанемо са лица историје и користећи код православних хришћана својствене склоности ка самокажњавању, Запад је знао како да успава наш национални дух и осјећај.

Гледајући кроз прсте нашој либералној интелигенцији Запад је прогласио Београд посљедњим бастионом комунизма, не удостојивши га примјене норми међународног права. УН и ОЕБС дозволили су себи двоструке стандарде у драми рушења СССР, а затим Југославије. Тако је за убрзано признавање распада СССР и Југославије, држава оснивача УН и учесница Хелсиншке повеље (*иако је баш њихов теоријски и историјски гарант, а не субјекат њихове федерације гарантовало свих шездесет пет чланова Повеље из Хелсинкија*) била примијењена уредба о мирној измјени граница. Међутим, проглашено је да територије Украјине, Грузије, Молдавије, Босне и Херцеговине и Хрватске не подлијежу промјенама. Њихове границе – унутрашње, административне, одмах су проглашене за међународне и неприкосновене на основу исте Хелсиншке повеље, што значи да је овдје испоштован принцип ненарушавања граница. Присутан је двојни стандард са конкретним државно-политичким циљем у толико пута експлоатисаној сфери фамозних "права човјека", под чијом се изликом гласањем остварује уцјена суверених држава. Нарушавање права Руса или Срба није изазивало међународне протесте када је ОЕБС остварио

свестране контроле на територији "постсовјетског простора" и Југославије. Његови емисари су непоколебљиво "просвјећивали" уводећи крајње либералну концепцију права човјека на живот, према којој се право заштите суверенитета државе силом и чак оружаног ослобађања својих територија за вријеме рата, може подвргнути сумњи.

На основу таквих теорија, домаћи ученици – "правобраниоци" су руску армију, која је бранила недјељивост и суверенитет земље, поставили на исту раван са криминалцима Чеченије. То исто се сада дешава у односима албанских сепаратиста и терориста.

Фамозно непромишљене одлуке СБ ОУН искористили су САД и НАТО за планирану инвазију своје војне машинерије на Балкану. Под изговором миротворних напора САД и НАТО ступили су у војни конфликт на територији Југославије, на страни хрватско–муслиманских снага. *Бомбардовање српских њоложаја од стране НАТО у Босни је нарушавање Сјевероајланског сјоразума, јер ниједна од страна у конфликту се не налази у рату ни са једном чланицом НАТО и не угрожава је.* Потребно је ствари назвати правим именом: то је акт међународног тероризма чудовишних размјера (као што је и бомбардовање Ирака), који свједочи о озбиљном одступању свјетске заједнице од принципа немијешања.

Спремност да се цинично изопаче ти принципи и поједине нације лише истих, јер су подвргнуте "демонизацији" и у почетку моралном, а затим и физичком уништавању, говори о моралном паду друштвене свијести у вијеку када се толико пропагирају "општељудске вриједности".

Свјетски ислам стиче нови импулс и нове апетите на фону ерозије Русије и Руса као главног геополитичког и историјског субјекта у региону Евроазије, пуне фрагментације православне и словенске компоненте на Балкану и поствизантијском простору. И већ тиме се остварује геополитичка идеја "исламског лука од Јадранског мора до Великог кинеског зида" (А. Изетбеговић), као што је очигледна стратегија Црноморско–кавказско–каспијског лука, која је нарочито примамљива за пантурцизам.

Русија је изгубила своју историјску личност и геополитичку мисију и сада не управља својом будућношћу. То провоцира борбу за геополитичку прерасподјелу огромног дијела свијета – велике историјске државе Русије и поствизантијског простора. У очима Запада на том простору, на Балкану, гдје живе Срби и преко ријеке Дрине протежу се границе два свијета. Опасности су изложени двјестагодишњи државни послови Русије на Југу и Црном мору, војностратегички биланс у Средоземљу, будућност источнохришћанског свијета и сви они са Кавказа и иза тог планинског гребена, који су оријентисани ка Русији.

Историјски је утврђено да се "Блистава порта" и у XX вијеку преобразила у сталног противника и супарника било које историјски насљеђене руске политике у њеним јужним и југозападним правцима. То је објективна геополитичка реалност, пошто Турска никада није напустила идеју историјског реваншизма, већ је он постао чврста основа турског политичког мишљења, како исламског, тако и либералног. Идеја "Великог Турана" само је успавана чекала прилику и услове да поново оживи "Источно питање" које је, како изгледа, било сачувано у прошлом вијеку. "Сиви вукови" из Истанбула већ су објавили карте на којима су Крим, Новорусија, Кавказ, Грузија, Арменија, као и половина Балкана обојени истом бојом као Турска, а од ње су према Поволожју – разапели моћне стријеле. Пошто ствар није у исламу, ни у демократији, они и не одређују објективне правце геостратегије. Они само боје методе њеног остваривања и одређују тактику. Геополитичке супротности Русије и Турске су објективне, али сва турска свијест је прилично прожета идејом пантурцизма, коју увијек оживљавају у тренуцима слабљења Русије, чији су дјелови као и неке области Балкана насељени турским народима.

Поступак Лењина, када је 1920. године из гладне Русије кемалистима предао 10 милиона златних рубаља да би их дефинитивно повратио на пут свјетске револуције, није псеудодемократску Турску учинио савезником Совјетске Русије. То је у потпуности потврдио Други свјетски рат, у току којег је Турска три пута мијењала своју оријентацију и у периоду неутралности са Хитлером пружала Њемачкој подршку у стратешком материјалу и храни, дозвољавала пролаз њемачким војним бродовима кроз тјеснац у Црно море. У вријеме када је СССР имао ауторитет и снагу, Турска је без двоумљења за свог старатеља изабрала САД и улазећи у НАТО претворила се у главни инструмент Запада на Средоземљу и на Блиском истоку. Стратегијски значај Турске за Запад је изузетно велик, па јој је и дозволио много тога. Окупација Кипра 1974. године и стална нарушавања ваздушног простора Грчке не сметају Турској да користи свјетску политичку, економску и војну помоћ атлантског руководства.

Нијесу случајна ни антисловенска расположења која произлазе из многовјековног турског јарма. То је очигледно у југословенској драми у току босанског рата, када је Анкара хитно подржала одлуку САД о војном уплитању НАТО и незаконито бомбардовање српских позиција. Турски добровољци су учествовали у борби на страни босанских Муслимана. Улога Турске препознатљива је и у охрабривању и обезбјеђивању Албанаца у Македонији и на Косову.

Турска већ увелико излази из оквира њене испробане "атлантске улоге", а Запад несмотрено и наивно мисли да још увијек успијева да је контролише. На Балкану све подсећа на историјски реваншизам и Запад ће се сигурно присјетити како су Турци били близу Беча. Става-

рање муслиманске државе у центру Европе једнодушно су подржали, заједно са својим заклетим непријатељем САД, "чувари исламске револуције" и "прозападна" Турска коју нијесу само они презирали.

И "латински" Запад продужава исконски *Drang nach Osten* – идеолошки и геополитички. У то вријеме Клинтонова администрација у духу очева–оснивача хистерише о *Америци као идеји*, а улогу инструмента мондијализма у Европи додјељује паневропској структури која је апсорбовала денационализовану либералну елиту Старог свијета. Није случајно пријем Русије у Европски савјет представљен као понижавајући испит из цивилизованости пред IV демократском Интернационалом, која је под маском опраштања од "тоталитаризма" уствари била капитулација хиљадугодишње руске цивилизације пред атлантском цивилизацијом и која је било чије незападњачко државно мишљење проглашавала фашизмом. Бјелорусија је сада једна од важнијих препрека на путу наслијеђених стратешких и идеолошких тежњи Запада, а Украјина и Хрватска представљају објекат улагања његових колосалних политичких, финансијских и идеолошких напора.

Нарочито значајну шансу Запад и ислам, тачније Турска, добили су и искористили рушењем Југославије, на чијим ће рушевинама свјетске силе јавно посвађати и раздвојити православне народе: прво Србе и Црногорце са Македонцима, а затим и међу собом.

Срби и Руси су оптуживани да су оптерећени великодржавним и царевинским амбицијама. Парадоксално је, али такве оптужбе су долазиле од оних који су од социјалистичке државне изградње имали изузетну корист. Да није било "социјалистичке" Југославије и СССР–а и уграђених "лењинских принципа" националне политике у њихове темеље, на географским картама не би било многих новопечених европских држава. Још се сигурно не зна ко је више настрадао од марксистичко–лењинистичке доктрине и државне изградње. Изгледа да углавном основни народи (Руси и Срби) социјалистичких федерација губе подвргавајући се највећој денационализацији. Управо њихов државни простор, њихово живо национално–државно тијело постаје основно ткиво које често прекрајају и скоро увијек и добијају (до пуне вриједности) територије будућих суверених субјеката федерације. Заправо, приликом неизбјежног распада тих федерација, основни народи буду разбијени. Сада је на дневном реду Запада – да се расцијепи недјељиво заједничко тијело Срба и Црногораца.

* * *

Свјетска дилема "Русија и Европа" којом су се бавили скоро сви велики умови Русије у прошлости, опет ће се дивовски размахнути и крајем XX вијека. Ван те дилеме немогуће је схватити пут Русије и Југославије у катастрофу, ни кризу у руској свијести, ни глобална кул-

туртрегерска стремљења Запада, која се не исцрпљују само у материјалистичким критеријумима.

"Овај проблем није нов, као што није ново ни откриће да нас други народи не познају и не схватају, да се они боје Русије и не гледају на њу са благонаклоношћу и спремни су да се радују њеном пропадању" – писао је с горчином Иван Иљин. М.В. Ломоносов и А.С. Пушкин први су схватили разноликост Русије, њену специфичност и различитост од Европе, тј. њен "не-европеизам". Ф.М. Достојевски и Н.Ј. Данилевски први су спознали да нас Европа не познаје, не разумије и не воли. Отада је прошло много времена, а ми смо морали на својој кожи да осјетимо и потврдимо чињеницу да су ти велики руски људи били "видовићи и у љраву".

Запад нас не познаје зато што му је стран словенски језик и зато што је у свом Drang nach Osten обезглављивао, покатоличавао и денационализовао Словене, потискујући их на Исток, али у IX вијеку Словени су живјели на простору од Киела до Магдебурга и Халеа, преко ријеке Лабе, у чешкој шуми, у Корушкој. Без језика је народ народу нијем – "нијемац".

Запад нас не познаје и зато што му је туђа православна вјера. У области духа Европом је увијек владао Рим, прво пагански, а затим католички и на крају, опет, пагански по мјери дехристијанизације свијести. Због тога је Западу туђе словенско-руско поимање свијета, природе и човјека. Западноевропско човјечанство покреће воља и разум, али управо та самоувјерена, заповједничка и снажна воља увијек је одбијала словенског човјека, који прије свега, живи срцем и душом, а тек затим вољом и разумом. Зато се просјечан Европљанин стиди искрености, савјести, ирационалне доброте, као "наивности и глупости". Европска свијест о неопходности правних норми је хладна, крута и формално изједначавајућа. Словенско-руска свијест је неформална, блага и праведна.

И ево већ 150 година Запад се боји Русије и моћних словенских православних творевина. И како свједочи посљедња књига З. Бжезинског (Велика шаховска табла, Москва, 1998) ништа се није промијенило на граници са XXI вијеком. Никакво служење општеевропском дјелу неће измијенити тај однос: ни седмогодишњи рат, ни ослобођење Европе од Наполеона, ни спасавање Прусије 1805–1815. године, ни спасавање Аустрије 1849. године, ни Француске 1875. године, као ни мирољубивост Александра III, ни Хашке конвенције, ни пожртвована борба са Њемачком 1914. године, ни на крају, ослобађање Европе од тоталног Хитлеровог уништења. Русија и словенство – то је загонетна полуварварска "пустош"; њу би требало "јевангелизовати" или преобратити у католичанство, "колонизовати" (буквално) и цивилизовати је; у случају нужде треба је искористити за своју трговину и за своје

циљеве и интриге; уосталом, њу је неопходно *на сваки начин ослабити*".

Како? Томе Бжезински и посвећује књигу у којој Русију назива "црном рупом" и сваком страницом, скоро непристојно, алудира на културну инфериорност руских и православних Словена пред свим народима свијета и онима који насељавају историјску државу Русију. Задивљује такав хиљадугодишњи континуитет! Та стара пјесма о антихришћанству и варварству православних Словена одјекивала је још у писму Бернару Клервоском подстрекачу првог крсташког похода, које је упутио краковски епископ Матеј, призивајући на крсташки поход против "руских варвара, који се не могу прилагодити ни латинској ни грчкој вјери", јер су за Матеја православни Словени, већ тада, били "ужаснији" од византијских "шизматика".

Наивно је мислити да ћемо, уколико се одрекнемо свог национално-историјског бића бити примљени међу "златне милијардере". То се, по свему судећи, не уклапа у њихов план и због тога се топе наде у хипотетички национални капитал, којем би због заштите интереса могла затребати Велика Русија. Такав може да буде само производни капитал. Запад ради све како се такав капитал не би формирао и због тога подстиче обртни, зеленашки, по дефиницији компрадорски, који више зависи од одлука свјетске елите, него од раста националног дохотка земље. То је још један разлог, авај, за потпуни трагични разлаз интереса западњака са интересима земље у цјелини, у чијој се позадини радосних вапаја елите за пријем у осмерац, дешава процес пауперизације становништва, који није виђен ни у СССР-у, ни у царској Русији; то није обично осиромашење становништва, већ потпуно испадање милиона људи из својих социјалних класа, то је преобраћање у презрене.

Питање: зашто западњаштво, којем није својствено самоодрицање, још увијек налази ослонац у посткомунистичкој интелигенцији, која је прошла школу западноцентристичког историјског материјализма, није објекат публицистичких емоција. Професор у Москви и у Србији, данас је или либерал-западњак, или марксиста. Долазимо до закључка да су, не само марксизам-лењинизам, већ и дисидентство, у свим словенским православним земљама имали злокобну улогу за своје домовине. Као што је у своје вријеме бољшевизам, тако је и дисидентство потхрањивано реалним противрјечностима, невољама и злом друштвеног живота. Онако како је и ортодоксни марксизам бољшевика био, тако је и дисидентство, изузимајући мањи национални одред, којег су остали одмах препознали и остали му привржени, било облик отимања руског историјског и духовног искуства. Зато је оно и било искоришћено као инструмент свјетске парapolитике и исконских антируских и антиправославних сила.

Бољшевизам се, у границама ратоборне космополитске касте повезивао са живим народом, позивајући у борбу његове наде и наравно, против воље апсорбовао његову свијест. Дисиденти су, пак дубоко презирали све народно и земаљско и потпуно су изгубили сваку везу са било чим националним. *Тобожњи борци њројшив комунизма, они су се борили, не њројшив зла марксизма, већ њројшив сојсјивене државно-сјиш.* Корјени њиховог поријекла воде у онај исти ортодоксни бољшевизам, или либералну интелигенцију с почетка вијека, која је била оруђе првог рушења Русије. чак су се "малограђански романтичари" новог покољења показали неспособни да схвате смисао данашње политике Запада, а то је дефинитивно уклањање Русије и православних Словена као историјске појаве.

Но, пошто је борба са бољшевизмом само параван, од свих опонентата "комунизму", Запад подржава само своје прозелите. Наше нарочито "ватрено" словенско "западњаштво" било је једно од оруђа против наших домовина. Атеистичко васпитање совјетске интелигенције, које је оријентисано ка рају на земљи, објашњава зашто у XXI веку није европски, већ *ајлланјски хедонисјички либерализам с кулјом човјека, њејових земаљских јрава и јајганским кулјом јијела* постао идеологија словенских западњака.

Управљање друштвеном свијешћу постао је најважнији инструмент политике. Препород националне самосвијести и православља у Русији једна је од најозбиљнијих препрека на путу Рах Америсана. Послије тога услиједило би брзо јачање духовних основа руске великодржавности, јачање националног духа и јединства Југославије, што би их претворило у врло озбиљан фактор на свјетској сцени.

Можемо да предвидимо примједбе које се своде, у основном, на два типа мишљења. Прво – то је оптуживање у стремљењу ка изолационизму које, тобоже, гура православне Словене и Русију у друштво "неуспјешних", "заосталих" и "бесперспективних" земаља. У суштини, то је жеља да Русија и Словени престану да постоје као своји и сажалење да смо ми толико лоши с нашим пасјоликим лицима да нас, у своје редове, не би радо примиле ни пропалице.

Други тип мишљења спреман је, донекле, да призна пред Западом рушилачку улогу безусловне моралне капитулације руске и посткомунистичке свијести у Југославији и Русији. Ипак, даље слиједи најобичније слагање теза: западњаштво у разним облицима, као што су проамериканизам и западни опортунизам, дубоко су укоријењени у Русији и свијести свих осталих земаља православног свијета и неизоставно ће настојати да докажу да је глобализација објективни процес, а било који покушај да тај процес спријечи – је романтичарски идеализам, тим прије, што су, тобоже, религиозно–филозофске основе наше традиционалне свијести бесповратно изгубљене, нема никаквог препоро-

да православно–хришћанског мишљења, или је, пак, већина друштва потпуно равнодушна према њему.

Оба мишљења у суштини слиједе кретање, наметнутој западној либералној доктрини, према јединственој цивилизацији и историјској концепцији линеарног прогреса, вјерују у свемоћ западних политичких институција и могућност повољног пресађивања на туђе тло. Код оба типа мишљења постоји низ подметања – намјерних и ненамјерних.

Прво: заштитници Русије и словенства, не предлажу никакав изолационизам, као самосталну историјску величину. чак у московском периоду руске историје који је био деформисан марксистичком и либералном историографијом (подједнако западњачком и евроцентристичком), руска држава не само да није стајала на изолационистичким позицијама, већ је за то вријеме имала најинтензивније међународне везе, које је стално и непоколебљиво развијала. Запад је, обрнуто, преко моћне Пољске која је вјечно била непријатељски расположена према Русији, а која је тада заузимала велики дио западноруских земаља, на сваки начин покушавао да изолује Русију.

Друго: глобализација има два аспекта, а један је интернационализација привредног живота, општа заинтересованост за рјешавање многих проблема. Тај аспект је објективан и уз спровођење одговарајуће политике може народима донијети богатство. Други аспект је подривање националног суверенитета и диктатура свјетских наднационалних механизма, а последица је сврсисходне политике одређених сила, која је веома непријатељска према суштини националне државе. И, управо таквим циљевима служи идеологија "једнаког свијета" и "општељудских вриједности". Као крајњи закључак намеће се питање: зар није слободно обнављање циљева и вриједности из генерације у генерацију и крајњи циљ безбједности и међународног контакта? *Алтернатива обезличавању и равномјерности свијета није изолација, већ нека дружа концепција јединства – хармонија разноликости са равноправношћу култура.*

И на крају, треће подметање: тврђење да су Русија и православни Словени – Срби и Црногорци потпуно изгубили своје национално–религиозне коријене и морају да граде своју историјску стварност на некаквим апстракцијама, једноставно говори о атеистичком несхватању предмета. Уколико је тачна тврдња да су изгубили своје коријене, онда треба одложити перо у страну, тако да за десет година од нас ништа не остане, јер у свијету не постоји држава која није основана на одређеним религиозно–филозофским основама. Наше земље – земље православне културе, ни мање ни више него Француска и Италија припадају романо–католичкој култури, а САД исказује, на убједљив начин протестанску етику и калвинистички месијанизам и провиденцију – земаљски успјех доказује богоизабраност.

Јапан је, да се не би говорило о његовој вестернизацији, строго заштитио своју националну личност, а у Тајвану који се изузетно снажно развијао, очљива је апсолутна "незападност" покретача друштвено-политичког живота, више него у комунистичкој Кини.

Вријеме када ће црква успоставити јурисдикцију у друштву, неоспорно је далеко и проблематично, а припадност културном типу ствара одређене вриједносне оријентације. У данашњој изгубљеној Русији све свједочи о томе да она сваки слједећи пут (послије 1917. године), поново преживљава доктрине које су јој наметнуте са стране и ствара нешто што не задовољава ни "словенофиле", нити има сличности са првобитном идејом ни бољшевика, ни гајдариста.

Запад нам пријети изолацијом у случају повратка Русије на статус велике државе, тј. државе без чијег одобрења ниједан топ у Европи не смије да опали. Запад хоће да пуца када он то пожели и у кога он хоће, да би показао ко је главни газда у свијету. Прави примјери за то су Србија и Ирак. Али историјско искуство, како прошлих вјекова, тако и задњих деценија свједоче о томе да Запад не може, а и неће да изолује снажну и самосталну Русију, јер је она сувише моћна и системски утемељена величина. Управо јака Русија, јак СССР, као и јака Југославија, у периоду свог процвата, били су обавезни учесници свих најважнијих механизма и одлука у свијету.

Што су Русија и Југославија јаче и самосталније, то су и Западу важније, иако то може бити попраћено објективним пропагандним демаршом. Садашњи пад улоге Русије у свјетским одлукама управо је посљедица губљења улоге самосталне историјске величине. С њом ће престати да се обрачунавају, али ће и даље продужити старатељство над уским кругом елите, као надокнада за њену потпуну покорност. Уколико наша елита заузме државне позиције и Русија поново оживи, онда ће "изолацији", тј. отказу на чланство у свјетској олигархији бити подвргнута, не наша држава, већ сама елита, а она то не жели.

Нажалост, и либерални и комунистички западњаци, авај, како се види, због посебно позитивистичког мишљења, неће да виде оно на што је још И. Иљин упозоравао: у свијету, упоредо са пријатељским снагама постоје и народи, државе, црквени центри, закулисне организације и поједини људи који су непријатељски расположени према нашој национално-државној стварности. Као што постоје "англофоби", "германофоби", "јапанофоби", тако у свијету постоје утицајни русофоби, тј. противници, који су себи обећали свакојаке успјехе на основу наше пропасти, понижавања и слабљења. Према томе, с ким год да водимо међународне послове морамо будно и трезвено да их процјењујемо на основу њихових симпатија и намјера према нашој националној државности и не смијемо очекивати спас од освајача, помоћ од онога који нас је раскомадао, саосјећање или разумијевање од религи-

озног заводника, од онога који нас је унесрећио не смијемо очекивати благодатност, а од клеветника правду.

Запад, очигледно жели нашу денационализацију. Али денационализоване масе неизбежно губе улогу субјекта у свјетској историји. Све успешне државе које постоје до данас и које сада, за спољну употребу предлажу мондијалистичке пројекте, саме нијесу изграђене на теорији "општечовјечности" или "интернационално-класним" основама и нијесу је стварали "грађани свијета" који исповиједају "ubi bene ibi patria", већ национални хероји и идеали оваплоћени у идеализованим надимцима: "дивна Француска" – "La belle France", "добра стара Енглеска" – "good old England", "Света Русија"...

Шта је то *нација* која је, према И. Иљину, способна за "стваралачки чин" у свјетској историји? За православног филозофа то је народ који је добио дарове Светог Духа и преобразио их према свом нахођењу. Јасно је да то није проста бројна маса, није становништво, ни укупност грађана, тим прије није "грађанско друштво" неких "Номо Globalis" – индивидуа које су ослобођене идентификације са свим вишим вриједностима – религиозним, националним, породичним, којима је остао само "егоизам и нарцисоидност", како са задовољством предсказује блистави представник теорије и праксе мондијализма Ж. Атали. Нација – то је првенствено жива цјелина, повезана духом, погледом на свијет, општим представама о добру и злу и историјским догађајима.

Само национална идеја државотворног народа, која зна одговоре на најважнија питања човјековог битисања и на изазове историје и савремености, испуњава историјским смислом и садржајем живот на географским просторима и претвара га у живи организам са циљевима и вриједностима, који схвата своју улогу и мјесто међу другим цивилизацијама и државама. Материја без духа није способна да ствара историју, а огромна територија и још увијек значајна економска моћ и нуклеарно оружје, како свједоче понижавања Русије посљедњих година, не могу постати политички фактор сами по себи без националне и политичке воље.

У народу као и код човјека постоји тројединство Духа, душе и тијела, а то су његова вјера, култура и национална државност. Руси су као субјекат свјетске историје дошли до краја двадесетог вијека са жалосним билансом својих губитака и добитака. Вјерујемо да је прави узрок руске катастрофе и наше неспособности да панорамски оцијенимо све што се дешава, духовна заслијепљеност и недостатак снаге, осипање од православне вјере, која нам је у своје вријеме, давала смисао историјског живљења, као и вољу и снагу да истрајемо пред непријатељима. Губитак осјећаја за зло и његове узроке, довела је до нестајања осјећања личне и колективне одговорности за себе и свако-

га, за своје осрамоћене земљаке и припаднике исте вјере, за народ у цјелини и његов живот са Богом и на земљи.

Право на будућност имају само они који поштују своју прошлост. Историја увијек проналази пут континуитета и зато јој не смијемо закинути и прецртати ни једну страницу, па макар она била трагична и тужна.

Нација, домовина, држава... Како се оне слажу и шта то у њиховој бити представља вриједност за човјека, зашто је човјек некада према њима равнодушан? И зашто је, баш сада, тако јасно да ће сви рецепти за спашавање и препород Русије бити бесмислени, ако се гласно не постави питање духовног препорода и поновног успостављања свог хришћанског карактера и националног препорода руског народа – оснивача и стожера руске државности.

Основа националне самосвијести и духовног јединства било ког народа – то су опште представе Добра и Зла и дуга човјека пред Богом и људима у односу на њих. Управо те основе утемељила је вјера и преноси их са генерације на генерацију, чак независно од схватања односа човјека према религији. Континуитет националног погледа на свијет чува способност и вољу нације према историјској стварности и схватању главних националних задатака.

Без вјере, човјек од личности прелази у индивидуу, која губи потребу за самоусавршавањем и трагањем за моралним идеалима, постаје равнодушна према Добру и Злу, пороку и врлинама на личном, друштвеном, државном и националном нивоу.

Са вјером, личност је лик и слика божја, то није спојено, а није ни раздвојено функционисање категорија Ја и Ми, јер припадност цјелини, друштву, свом народу и држави обдариће индивидуу новим особинама личности којих нема без цјелине и она ће постати извор вриједности. Те категорије у нерелигиозном, како либералном, тако и марксистичком погледу на свијет, само размјењују мјеста, али се супротстављају за разлику од колективности која је основ националног и грађанског јединства код свих катаклизми.

Нација лишена аутентично националног, прије свега духовно посвећеног наслеђа прелази у лумпенпролетеријат и способна је само за манифестовање националних осјећања која су социјално опасна. Православно мишљење ослобађа човјека од гријеха националне надмености, јер је суштина православног моралног трагања у превазилажењу сабласти сопствене охолости и у њему нема мјеста за осјећање преваге једне личности над другом и једне нације над другом.

Управо вјера освијетљава праву националну самосвијест и уздиже је до љубави према своме, а ослобађа од мржње према туђем. Она подстиче жарка осјећања припадности и учествовања, не само у садашњој етапи живота државе, већ према читавој многовјековној историји свог народа и домовине, као и њихове будућности. Супротност

томе је "хуманизам" који руши хришћанску свијест формулишући тезу "ubi bene – ibi patria" – "гдје је добро, тамо је и домовина", која је постала основа за либералну идеју "грађанина свијета". Он не судјелује у дјелима своје отаџбине и проповиједа свјетско знање, с омаловажавањем, а некада и бездушним односом према свему "исконском", националном.

Православна идеја рађа другачије национално–државно мишљење – осјећај припадности светој домовини која није идентична држави – политичкој институцији са свим њеним несавршенствима. Такав однос се јавља само код дубоко религиозних народа, који су осјетили сакралност, не само личног, већ и национално–државног бића као божјег дара.

Главна компонента у националној самосвијести *й*равославно*ѝ* *исконско*ѝ** човјека је осјећање историјског континуитета. У томе је савладавање охолости, а то значи смртности, конкретности личног постојања, када индивидуално поимање историје прелази границе једног живота и у националној свијести испољава бесмртну природу душе. У таквом поимању домовине она је метафизички трансцендентни појам, а не конкретна држава са својим институцијама којој се приписују божанске моћи, са својим несавршеностима и гријесима. Али баш са њима "ту варварску земљу" или "проклети капиталистички режим" изједначавају и либерали и ултрацрвени "грађани свијета", иако је за либерале "домовина тамо гдје је добро", а "пролетери уопште и немају домовину" осим социјализма.

Због свега тога, православни народи инстинктивно ријеч Домовина пишу великим словом, а то изазива презрив осмјех код либерала. За вјерника је домовина Дар божји, који је повјерен човјеку ради непрекидне национално–историјске дјелатности са његовим успонима и *неизбјежним йадовима*, који чак и разочараног човјека не отуђују од своје земље. Веома је лако вољети своју домовину којом се поносимо и коју сви поштују, јер је јака и њена снага изазива страхопоштовање. Али када је мајка пијана и када се ваља у гријеху, поплувана, исмијана и остављена од свих, тада је прави син само онај који неће окренути главу од ње и проћи не осврћући се, већ ће сакрити њен гријех и заштитити је од увреда.

Нација која је изгубила интегритет и савршенство свог културно–историјског и државног живота, али је брижљиво сачувала вјеру и националну свијест потхрањену њоме, способна је без сумње да поново оживи и своју улогу историјског субјекта.

Носѝалѝија и задаци будућности

Патње рађају велике задатке: то је проблем наше способности да хришћанском смјерношћу оцијенимо сопствене гријехе и хришћанском

постојаношћу и нетолерантношћу према злу, продужимо свој стваралачки чин у свјетској историји упркос душманима. Сви се ми налазимо на раскршћу и одговор лежи у питању које је још Данилевски поставио: "мора ли словенско племе, члан аријске породице...да остане тако ништаван додатак, боље рећи прирепак Европе, или ће са своје стране учинити све да стекне свјетски значај и стави свој печат на читав период Историје."

Запад је политичким силама и лидерима те сфере, који су критичари нашег државног бића, јасно ставио до знања да неће трпјети противљење. То ће и либералну и комунистичку опозицију, као и либералну и комунистичку власт ставити пред исто искушење, а то је пријем у чланство свјетске елите, као награда за покорност. Цијена за чланство је свјетска закулисна радња – одрицање од "тоталитаризма" и од "фашизма". Под тим Запад не подразумејева комунизам, већ "руски или српски империјализам" – геополитичке контуре државности и било који облик државног изражавања словенско–руског националног и духовног стожера.

Док се друштвена свијест Русије не ослободи обје верзије западног историјског мишљења, од универзалистичких пројеката на рачун Русије и руског присуства у свијету, Запад ће тријумфално убирати плодове нашег националног назадовања и државне колебљивости. И ко год дође на власт, Запад ће лако наћи са њим заједнички језик, уколико он буде западњак, без обзира да ли је либерално–космополитски или класно–интернационално оријентисан. Марксизам је за Запад нешто њихово, прихватљиво – писао је И.Иљин, он им је чак ближи него Серафим Саровски, Петар Велики, Суворов, Пушкин, Свети Сава и Св. Николај Велимировић...

Са друге стране код нас постоје многе утопије које не одговарају вриједностима националне стварности наших народа. Историјски витална национална државност у свим временима мора да се ослања на унутрашње уређење народног живота који је оваплоћен у праву (у складу са својом епохом). Пошто је СССР био основан на идеолошким шемама и апстрактним свјетским идејама он је, чак успио да превазиђе период насиља над националним принципима, али због своје идеје и природе није могао да сачува циљеве и вриједности руске државотворне нације. Крајем XX вијека руски народ преживљава историјско назадовање. А држава је повремено апсорбовала "народни дух" ратних година који јој је, логично, омогућавао узлет снаге на свјетској арени, али га је поново изгубила и то је довело до распада и краха геополитички и стратешких позиција.

Уз све то, носталгичне утопије обнављања крупних многонационалних социјалистичких федерација игноришу чињеницу да је трагедија комадања и бездржавнички статус 25 милиона Руса, а такође и Срба у Босни и Крајини, који су се обрели под туђим државним заста-

вама, не крочивши ни корак са своје историјске земље, била утемељена у лењинско бољшевичку концепцију подјеле државе према националном обиљежју. Запад је то сјајно искористио.

Садашња Југославија је јединство исте вјере и исте крви, Срба и Црногораца, двије моћне самобитне гране истог дрвета, а таква заједница је отпорнија од заједнице католика и православних. Вриједно је спомена подсећање на ријечи Данилевског да степен јединства мора бити управо пропорционалан опасности споља. Сада је та опасност изузетно велика.

За руски и српски народ природно је, прије свега да превазиђу сопствену трагедију комадања и тешких губитака нације, а никако, да покушавају, при било каквим условима да обједине географски простор који је некада заузимала Русија – СССР или Југославија. Тим прије што би "обновљени" Савез у условима савремене реалности, несумњиво био много гора варијанта за основне народе, него што је то био прије. Очигледно је да су одређене "титларне" "социјалистичке нације" *имале користи* од распада наших држава, јер су њиховим именом поистовјетили "социјалистичку" државност и територију, коју они скоро никада не би имали, уколико би кроз свјетску историју путовали својим сопственим снагама. Сада, на примјер, Казахи стварају своју "националну" државност на руском државном простору и потенцијалу, а Русе користе као материјал који насилнички асимилију. Таквих аналогја има довољно и на територији Југославије.

Наравно, такве нације би било могуће намамити у "конфедерацију" или "обновљени" Савез само под условима које поставља побједник. То би и даље значило бездржавнички статус за Русе у републикама и владавину тезе "држава једнако припада стотинама народа и религија", која не би дозволила поновно успостављање *одговарајућег* статуса руског народа, нарочито ауторитета православља итд. Таква будућност дефинитивно ће окончати денационализацију Руса и растопиће оно мало, национално–државног инстинкта, који још увијек тиња.

Очигледни покушаји да се на било који начин, па чак и шпекулацијама о носталгији за јединственим СССР, учврсти расчлањеност руске нације покренули су II Свјетски руски сабор да донесе "*Актив о јединству руског народа*" у којем је руски народ проглашен "*за раздвојени народ који њосједује недјелјив, екстериторијални суверенитет и има право на њоново уједињење и мирну измјену граница*". Реализација тог права зависи од многих фактора и услова и може да траје неодређено вријеме што потврђују очигледни и надахнути примјери у историји других раздвојених народа, као што је примјер Њемаца. Неоспорна је чињеница да је данас неопходно истаћи своје принципијелно неприхватање стања раздвојености као крајњи резултат хиљадугодишње руске историје.

Носталгија, према нашим исконским историјским облицима државности, такође, не узима у обзир садашње стање наше националне самосвијести. Сви који озбиљно поимају православну државност и православну монархију, схватају да у основи те идеје не лежи човјек избор, ни власт народа, ни договор, већ врховни принцип власти од Бога. Православни господар–аутократа не изражава вољу народа, већ његов поглед на свијет, суштина његове власти није народна воља (манифестација тренутног стања ума, резултат манипулације), већ поистовјеђивање с хришћанским идеалом, а то значи са Вишом силом.

Према томе, за постојање истински православне апсолутистичке монархистичке државности, главно је *јединство* хришћанског идеала код монарха и народа. И зато, без поновног враћања православног народа вјери, било какав покушај наметања монархије биће само профанација те форме и идеје. Само нација која посједује јединствене темељне више вриједности способна је да формира државу високе сигурности националног бића, а у господару ће видјети, не аутора реформи и доктрина, већ заштитника онога што нација сматра да је, не само неопходно (то је посао владе која се мијења), него и одговорно и праведно.

Православни апсолутизам као остваривање православне идеје у државности, могућ је као награда, круна на путу проналажења изгубљене православне вјере, која представља моралну спону руског народа, духовног садржаја његовог постојања у свјетској историји.

Никакви симболи прошлости, сами по себи, не могу нас поново оживјети као историјску појаву. Но, уколико је жива и непоколебљива вјера, која нас је створила као нацију и додијелила нам стваралачку улогу у историји, то значи да можемо бити сигурни у наше историјско васкрснуће.

Уколико нађемо вјеру, имаћемо и тумачење вјечне домовине, о чему нас је учио апостол Павле, рекавши: "прикљањам кољена своја пред оцем Господа нашега Исуса Христа, по коме се сва чељад и на небесима и на земљи зову" (Еф. 3, 14–15). Нађемо ли домовину, имаћемо и вјеродостојну нацију, која ће досегнути способности Светог духа и преобразити их у сопствени непоновљиви стваралачки чин. Нађемо ли домовину, имаћемо и државу!

Наталија А. Нарочницкаја

ЮГОСЛАВИЈА И РОССИЈА НА ПОРОГЕ ТРЕТЬЕГО ТЫСЯЧЕЛЕТИЯ

Резюме

Упадок России и драма Югославии отражают все противоречия мира, своей эпохи и нации. Это эсхатологическая борьба антихристианских сил с Православием, проявление извечного отторжения Европой "восточных варваров" и соперничающего образа в христианской истории (Византин и ее наследников), это геополитическая и духовная дилемма "Россия и Европа", это и плачевный итог соперничества рационалистических проектов земного рая – марксистского и либерального. Здесь решаются пути мировой истории и Югославия, попираемая Западом, – сегодня как никогда – *великая держава*.

Речь не о государстве – земном всегда несовершенном институте, а Отечестве – даре, врученном для постоянного исторического делания, на котором неизбежны взлеты и поражения. Утрата ценности Отечества привела к национальным катастрофам наших народов. Пока славяне обличают свои политические институты, Запад загоняет их в геополитическую резервацию. Под маской прощания с тоталитаризмом осуществляются цели: расчленение Югославии исламским коридором по Балканам, изгнание сербов с моря и фрагментация православных славян в исламско–тюркском наводнении. В отношении России – это санитарный кордон Балто–Черноморской унии, отсечение от византийского пространства тюрко–исламской дугой через Кавказ и от Каспия

Иной итог для Запада: соединение многосторонних политических и экономических механизмов с военной машиной НАТО под эгидой ООН. Спор между коммунизмом и западноевропейским либерализмом был исключительно спором о форме владычества над этим миром. В земном успехе Pax Americana – итог универсалитских идей XX в. о "всемирном братстве труда", общеевропейском доме. Указав, что сопротивление проекту "единого мира" это проявление "тоталитарима или фашизма." Запад начал строить свою "Священную атлантическую империю" с балканской границей.

Налицо поспание всех демократических институтов международных отношений и двойной стандарт в сфере "прав человека" для шантажа суверенных государств. Нарушение прав русских и сербов не вызывало протеста, но российская армия в Чечне, защищающая неделимость страны, была поставлена "правозащитниками" в один ряд с уголовными бандитами. Такой же подход к албанским сепаратистам и террористам.

США и НАТО планировали вторжение своей военной машины на Балканы. Под предлогом миротворчества они сначала вступили в военный конфликт в Боснии на стороне хорвато-мусульманских сил, нарушив сам Североатлантический Договор, ибо ни одна из сторон не находилась в состоянии войны ни с одним членом НАТО и не угрожала ей... Это было подготовкой к агрессии против антиатлантической Югославии – *этапы войны за передел мира*. Готовность цинично извращать принцип невмешательства, подвергать отдельные нации "демонизации", затем физическому уничтожению, говорит о цене навязываемого миру либерализма как философии и западноевропейской демократии как его практического воплощения.

Россия, утратившая свое национальное лицо и геополитическую миссию провоцирует борьбу за передел огромной части мира – самого исторического государства Российского и поствизантийского пространства. На Балканах по сербам, по Дрине в глазах Запада пролегает граница двух миров. Особый шанс Западу и исламу, вернее Турции представился разрушением Югославии, на развалинах которой мировые силы явно стараются разобщить и подчинить, своему влиянию православных славян.

Запад боится России и крупных славянских православных образований. Как свидетельствует книга З. Бжезинского "Великая шахматная доска" ничто не изменилось к XXI в. Россия и славянство – это варварская "черная дыра", которую надо колонизовать и ослаблять. В этой задаче помогает славянское западничество. Стержневые народы (русские, сербы) "социалистических федераций" не только подверглись наибольшей денационализации и расчленению, но и прошли наибольшую духовную стерилизацию историческим материализмом. Анализ показывает: не только марксизм-ленинизм, но и либеральное диссидентство сыграло в жизни наших отечеств зловещую роль. Как и большевизм диссидентство питалось реальными государственными грехами. Диссидентство так же отторгало национально – духовный опыт. *Оно боролось не со злом марксизма, а (с помощью Запада) с собственным государством, что заслоняло цель Запада – устранение России и православных славян как исторического явления.*

Но отказ от национального лица не побудит Запад принять нас в "золотый миллиард". Борьба с большевизмом – ширма, из всех оппонентов "коммунизму" Запад подверживает лишь *своих* прозелитов, следующие либеральной доктрине единой цивилизации и линейного прогресса, верящие во всеислие западных политических институтов и их благотворной пересадки на чужую почву. Но глобализация имеет два аспекта, один – интернационализация хозяйства – объективен, другой – эрозия национального суверенитета и диктат мировых механизмов – цель сил, враждебных самой сущности национального государства. Этим силам служит идеология "единого мира".

Запад грозит изоляцией в случае возврата России к статусу великой державы, без которой ни одна пушка в Европе не стреляла, ибо хочет

стрелять в кого пожелает – Ирак, Сербия. Упадок России в мире – следствие утраты ею роли самостоятельной исторической величины. Если элита займет национальные позиции, и Россия возродится, мировая олигархия подвергнет "изоляции" не государство, а саму элиту. Запад желает нашей денационализации, чтобы мы утратили роль субъекта мировой истории. Успешные государства, навязывающие другим мондиалистские проекты, сами созданы нациями и их идеалами, а не на основе "общечеловеческого" или "интернационально-классового". *Альтернативой обезличиванию и одномерности является не изоляционизм, а иная концепция единства – гармония многообразия с равноправием культур.*

Возрождение национального самосознания и православия в России и Югославии – серьезное препятствие на пути Pax Americana. Именно вера освящает подлинное национальное самосознание – любовь к своему, но не ненависть к иному. Напротив "либерализм", разрушая христианское сознание, рождает тезис "ubi bene – ibi patria" – снову идеи "гражданина мира", когда Отечество сводится к политическим институтам. Национальное вторично, а социальное (класс или индивид) первично как для либеральных, так и для красных "граждан мира": у либералов "где хорошо, там и отечество", а у пролетариев нет отечества кроме социализма. Православная идея рождает ощущение принадлежности к вечному Отечеству. В таком сознании главное – чувство преемственности, принадлежности *не столько к конкретному этапу или режиму в жизни своего народа, но ко всей многовековой истории Отечества, его будущему.*

Нынешняя Югославия – *единоверное и единокровное единение Сербии и Черногории* – двух мощных ветвей одного национального древа, мешаает идейным и геополитическим планам мирового господства Запада. Но только такая Югославия может быть самостоятельным фактором современной истории. В этой основе, а не в успехе "демократических" или социалистических космополитов – залог будущего.

